

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নবীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ বৰ্ষাকালীন মণ্ডমাহৰ খেতি..	২
□ বৈজ্ঞানিকভিত্তিত বগৰী গছত ..	২
□ বনতুলসীৰ বিষক্রিয়া ..	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৩

□ ৪২ তম বছৰ □ সংখ্যা ১৮ □ ১৬ ছেপ্তেম্বৰ - ২০২১ □ ১-১৫ আহিন, ১৯৪৩ শক □ মূল্য - ১.০০ টকা GHARE - PATHARE PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত বিভিন্ন কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত 'আয়ুস আপোনাৰ দুৱাৰডলিত' শীৰ্ষক অভিযানৰ শুভাৰম্ভ

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধুবুৰী : 'আয়ুস' মন্ত্ৰালয়ৰ নিৰ্দেশ মৰ্মে ধুবুৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই যোৱা ৩১ আগষ্ট আৰু ১

তাৰিখীকান্ত বয়ে। উদ্বোধনী ভাষণত তেওঁ ঔষধি গছৰ গুণাগুণ সন্দৰ্ভত আলোকপাত কৰে। দ্বিতীয় দিনাৰ

শেষত উপস্থিত সকলোকে ঔষধি গছৰ পুলি বিতৰণ কৰা হয়।

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, লখিমপুৰ : কেন্দ্ৰীয় আয়ুস মন্ত্ৰী সৰ্বানন্দ সোণোৱালৰ নেতৃত্বত দেশৰ ৭৫ সংখ্যক স্বাধীনতা দিৱসৰ লগত সংগতি ৰাখি যোৱা ১ চেপ্তেম্বৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰা ৰাষ্ট্ৰজোৰা অভিযান 'আয়ুস আপোনাৰ দুৱাৰডলিত' শীৰ্ষক অনুষ্ঠানটি লখিমপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই জিলাখনৰ লালুকস্থিত পুখুৰীপৰীয়া গাঁৱত শুভাৰম্ভ কৰে। কেন্দ্ৰটোৰ মূৰব্বী তথা জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী ড° প্ৰশান্ত কুমাৰ পাঠকে উদ্বোধন কৰা অনুষ্ঠানটিত মুখ্য অতিথি হিচাবে অংশ গ্ৰহণ কৰে কৰণাবাৰী উন্নয়ন খণ্ডৰ খণ্ড উন্নয়ন বিষয়া কাৰ্বেৰী বৰগোহাঁয়ে। প্ৰায় অৰ্ধশতাব্দীক পুৰুষ-মহিলা উপস্থিত থকা অনুষ্ঠানটিত ড° পাঠকে ঔষধি গছৰ গুৰুত্ব আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা আত্মনিৰ্ভৰ হ'ব পৰা বিভিন্ন দিশ সম্পৰ্কে আলোকপাত কৰে। মুখ্য অতিথিৰ ভাষণত কাৰ্বেৰী বৰগোহাঁয়ে থলুৱা ঔষধি গছসমূহৰ (৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমত চাওক)

কেন্দ্ৰীয় 'আয়ুস' মন্ত্ৰালয়ৰ নিৰ্দেশ মৰ্মে ধুবুৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই জিলাখনৰ সতাপুৰ (চাপৰ) গাঁৱত ৰূপায়ণ কৰা ৰাষ্ট্ৰজোৰা অভিযান 'আয়ুস আপোনাৰ দুৱাৰডলিত' শীৰ্ষক অনুষ্ঠানটিৰ এটি দৃশ্য

চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে জিলাখনৰ সতাপুৰ (চাপৰ) গাঁৱত দুদিনীয়াকৈ ৰাষ্ট্ৰজোৰা অভিযান 'আয়ুস আপোনাৰ দুৱাৰডলিত' শীৰ্ষক অনুষ্ঠানটি ৰূপায়ণ কৰে। প্ৰথম দিনাৰ কাৰ্যসূচীৰ অনুষ্ঠান উদ্বোধন কৰে বহুপীঠ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ তথা ধুবুৰী জিলাৰ কৃষক অধিকাৰ সুৰক্ষা সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সভাপতি ড°

কাৰ্যসূচীত বিভিন্ন ঔষধি গছৰ কৃষি প্ৰণালীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হয়। উক্ত আলোচনাচক্ৰত শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহ কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা ড° সঞ্জিতা ব্ৰহ্ম আৰু কেন্দ্ৰটোৰ বিষয়বস্তু বিশেষজ্ঞ ড° ঘনকান্ত শৰ্মাই অংশ গ্ৰহণ কৰে। প্ৰায় ৪৫ গৰাকী কৃষক আৰু যুৱকৃষকে অংশ গ্ৰহণ কৰা অনুষ্ঠানটোৰ

নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত কাঠফুলা খেতিৰ কৰ্মশালা

দেশৰ ৭৫ সংখ্যক স্বাধীনতা দিৱসৰ লগত সংগতি ৰাখি নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই যোৱা ২৭ আগষ্ট তাৰিখে কৃষকৰ বাবে খাদ্য আৰু পৰিপুষ্টি বিষয়ত এটি প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰে। কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মূৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তীৰ আদৰ্শী ভাষণেৰে আৰম্ভ কৰা উক্ত কৰ্মশালাত খাদ্য আৰু পৰিপুষ্টিৰ ওপৰত বিশেষ প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰে কেন্দ্ৰটোৰ পশুপালন বিভাগৰ বিশেষজ্ঞ ড° আৰ্বান আলীয়ে। কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ হোমেশ্বৰ মজুমদাৰে আঁত ধৰা প্ৰশিক্ষণত জিলাখনৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ প্ৰায় ৪০ গৰাকী

পুৰুষ-মহিলা কৃষক উপস্থিত থাকে। আনহাতে, যোৱা ২১ আগষ্ট তাৰিখে কেন্দ্ৰটোত কাঠফুলা খেতিৰ ওপৰতো এক প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰা হয়। কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মূৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তীয়ে প্ৰশিক্ষার্থীসকলক আদৰ্শী জনাই কাঠফুলা উৎপাদন কৰি লাভৱান হোৱাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে। উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ হোমেশ্বৰ মজুমদাৰে কাঠফুলা উৎপাদন পদ্ধতিৰ বিষয়ে বিশদ বিৱৰণ দাঙি ধৰাৰ লগতে হাতে-কামে কৰি দেখুৱাই। জিলাখনৰ অগ্ৰণী কাঠফুলা খেতিয়ক ডলীবাণী দাস হালৈয়ে কাঠফুলা উৎপাদন পদ্ধতি প্ৰদৰ্শন কৰে।

কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ সামগ্ৰী বিতৰণ

যোৱা ৪ আগষ্ট তাৰিখে বাজ্জা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই জিলাখনৰ কোকলাবাৰীত ১২ গৰাকী প্ৰগতিশীল কৃষকক কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ সামগ্ৰী বিতৰণ কৰাৰ লগতে অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ জাতিলাওৰবীজ বিতৰণ কৰে। কৃষকসকলে ৰাসায়নিক সাৰৰ পৰিৱৰ্তে যাতে জৈৱিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰি উৎপাদন কৰিব পাৰে, তাৰ বাবে কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতৰ প্ৰশিক্ষণ দিয়া এই উদ্যমী কৃষকসকলক কেঁচুও যোগান ধৰিব কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই। কেন্দ্ৰটোৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° উপলজ্যোতি শৰ্মা আৰু ভূমি বিশেষজ্ঞ কংকু ডেকাই উপস্থিত কৃষকসকলক কেঁচুসাৰৰ বেগ আৰু বীজ বিতৰণ কৰে।

নগাঁৱত যান্ত্ৰিকীকৰণেৰে ধান সিঁচা পদ্ধতিৰ প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন

অসম কৃষি বাণিজ্য আৰু গ্ৰাম্য ৰূপান্তৰণ প্ৰকল্প (এপাৰ্ট) ৰ উদ্যোগত কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ নগাঁৱৰ সৌজন্যত যোৱা ১০ চেপ্তেম্বৰৰ পৰা যান্ত্ৰিকীকৰণৰ দ্বাৰা ধান সিঁচা পদ্ধতি শীৰ্ষক দুদিনীয়া কৃষক প্ৰশিক্ষণ কৰ্মশালা সম্পন্ন হৈ যায়। শিমলুগুৰিস্থিত কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত চলি থকা প্ৰশিক্ষণ কৰ্মশালাত কাৰ্বি আংলং জিলাৰ কৃষি সঁজুলি ভাৰা দিয়া কেন্দ্ৰ আৰু নগাঁও জিলাৰ শংকৰ আজন এগ্ৰ'প্ৰডিউচাৰ

কোম্পানী লিমিটেডৰ অৰ্ধশতাব্দীক ব্যক্তিয়ে হাতে-কামে প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণ কৰে। প্ৰশিক্ষণ কৰ্মশালাৰ আৰম্ভণি কৰি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ নগাঁৱৰ মূৰব্বী ড° নিৰঞ্জন ডেকাই ধান খেতিত যান্ত্ৰিকীকৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলিসমূহৰ প্ৰশিক্ষণৰ দ্বাৰা নগাঁও আৰু কাৰ্বি আংলং জিলাৰ কৃষকসকলে বিশেষভাৱে উপকৃত হ'ব। সহকাৰী প্ৰকল্প বিশেষজ্ঞা বিদিশা বৰাই আঁত ধৰা (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

বৰভাগ উন্নয়ন খণ্ডত কৃষক প্ৰশিক্ষণ শিৱিৰ সম্পন্ন

যোৱা ৫ চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত আৰু বৰভাগ উন্নয়ন খণ্ডৰ সহযোগত এটি কৃষক প্ৰশিক্ষণ শিৱিৰ অনুষ্ঠিত হৈ

যায়। খণ্ড উন্নয়ন বিষয়া অপূৰ্ব কুমাৰ চক্ৰৱৰ্তীয়ে আঁত ধৰা প্ৰশিক্ষণ শিৱিৰৰ আৰম্ভণিতে উদয়ন আত্মসহায়ক গোটৰ (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

পশুধন আৰু হাঁহ-কুকুৰাত ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ মাহত কৰিব লগা টীকাকৰণ

পশুধন / হাঁহ-কুকুৰা	দিব লগা ছিটা
১) গৰু, ছাগলী, ম'হ, গাহৰি	১) খুৰাফটা ৰোগৰ ছিটা ৬-৮ সপ্তাহৰ ওপৰৰ সকলো পশুধনত।
	২) গলফুলা ৰোগৰ ছিটা সকলো বয়সৰ পশুধনত।
	৩) জহৰবাত ৰোগৰ ছিটা ৬-২৪ মাহ বয়সৰ পশুধনত।
(এই ছিটাসমূহ বানপানীৰ পৰবৰ্তী সময়ত দিব লগা ছিটা, বানপানীৰ পূৰ্ববৰ্তী সময়তো এপ্ৰিল-মে মাহত এই ছিটাসমূহ দিব লাগে)।	
২) গাহৰি	১) কলেৰাৰ ছিটা ২ মাহ বয়সৰ ওপৰৰ সকলো গাহৰিত।
(বছৰৰ অন্যান্য সময়তো এই ছিটা দিব পাৰি আৰু বছৰত এবাৰকৈ দিব লাগে)।	
৩) কুকুৰা	
ক) ব্ৰইলাৰ কুকুৰা	১) ৰাণীখেত ছিটা ৫-৭ দিন বয়সত। ২) গাধৰু বা আই.বি.ডি ছিটা ১৩-১৪ দিন বয়সত।
(দুয়োবিধ ছিটা ব্ৰইলাৰ বয়স অনুসৰি বছৰৰ সকলো সময়তে দিব লাগে)।	
খ) কণীপৰা জাতৰ কুকুৰা	১) ৰাণীখেত ছিটা = ৫-৭ দিনত। ২) গাধৰু ছিটা = ১৩-১৪ দিনত। ৩) ৰাণীখেত ছিটা = ২৮-৩০ দিন বয়সত। ৪) ৰাণীখেত ছিটা = ৮-৯ সপ্তাহ বয়সত
(ছিটাসমূহ কুকুৰাৰ বয়স অনুসৰি বছৰৰ অন্য সময়তো দিব লাগে)।	

বৰ্ষাকালীন মণ্ডমাহৰ খেতি

অসমত মাহজাতীয় শস্যৰ খেতি ১.৪৪ লাখ হেক্টৰ কৃষিভূমিত কৰা হয় আৰু বছৰি ১.০৬ লাখ টন উৎপাদন পোৱা যায় (২০১৯-২০ ৰ পৰিসংখ্যা)। গড় উৎপাদন ৭৪০ কিলোগ্ৰাম প্ৰতি হেক্টৰত। বৰ্ষাকালীন মাহজাতীয় শস্যৰ ভিতৰত মাটিমাহ, মণ্ডমাহ আৰু বহৰ মাহেই প্ৰধান।

মণ্ডমাহৰ অধিক উৎপাদনক্ষম জাতবোৰ হ'ল - প্ৰতাপ, এচ.জি.চি. ১৬ (ৰূপহী), এচ.জি.চি ২০, আই.পি.এম ০২-৩, সোণাই আদি। এই জাতবোৰ বিভিন্ন ৰোগ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতাসম্পন্ন। মণ্ডমাহৰ খেতিৰ বাবে ওখ, পানী জমা নোহোৱা, পলসুৰা মাটি বাচি ল'ব লাগে। বৰষুণৰ

অতিৰিক্ত পানীভাগ পলকতে ওলাই যাব পৰাৰ ব্যৱস্থা কৰি দিব লাগে। মাটিডৰা ২-৩ বাৰ ভালদৰে চহাই লৈ মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। শেষৰবাৰ হালবোৱাৰ সময়ত সামৰ্থানুযায়ী পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে গোবৰ-জাবৰ বা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ই মাটিৰ স্থিতি যোগ্যতা আৰু শস্যৰ উৎপাদন বঢ়োৱাত নিৰ্ণায়ক ভূমিকা লয়। প্ৰয়োগ কৰিবলগীয়া ৰাসায়নিক সাৰৰ পৰিমাণ হ'ল - প্ৰতিবিঘা মাটিত ৪ কিলোগ্ৰাম ইউৰীয়া, ৩০ কিলোগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৩.০ কিলোগ্ৰাম মিউৰেট অৱ পটাছ।

মাহজাতীয় শস্যত জীৱাণুসাৰৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। বিশেষকৈ

ৰাইজ'বিয়াম নামৰ এবিধ বেণ্ডেৰীয়াৰ। এই বেণ্ডেৰীয়াবিধে মাহজাতীয় শস্যৰ শিপাত টেমুনাৰ সৃষ্টি কৰে য'ত বায়ুমণ্ডলৰ নাইট্ৰ'জেন সংস্থাপিত হয়। ৰাইজ'বিয়াম প্ৰাকৃতিকভাৱে মাটিতো থাকে। কিন্তু ই যথেষ্ট নহবও পাৰে। সেয়েহে জীৱাণুসাৰ হিচাবে ৰাইজ'বিয়াম প্ৰয়োগ কৰিলে অধিক সুফল পোৱা যায়। এবিধা মাটিৰ কাৰণে মণ্ডমাহৰ ২.৭ কিলোগ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন হয়। বীজ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময় হ'ল ভাদ মাহ। সিঁচাৰ আগতে বীজখিনিৰ ওপৰত অলপ পানী ছটিয়াই ল'ব লাগে। তাৰ পিছত বীজৰ লগত ৰাইজ'বিয়াম কালচাৰ (৫০ গ্ৰাম প্ৰতি কিলো বীজ হাৰে) খিনি ভালদৰে মিহলাই লৈ ছাঁত গুৰুৱাব লাগে। এনেকুৱা কৰিলে বীজৰ ওপৰত ক'লা বৰণৰ প্ৰলেপ দেখা যায়, আৰু জেকাভাৰ নোহোৱা হোৱাৰ পিছত বীজখিনি সিঁচিব

লাগে। যত্ন ল'ব লাগে যাতে এনে বীজৰ ওপৰত অধিক সময়ৰ বাবে প্ৰখৰ ৰ'দ পৰি নাথাকে। ৰাইজ'বিয়াম প্ৰয়োগ কৰিলে প্ৰতিবিঘা মাটিত এক কিলোগ্ৰামকৈ ইউৰীয়া কমাই প্ৰয়োগ কৰিলেও হয়।

অসমৰ মাটি আল্লিক হোৱাৰ কাৰণে ফচফৰাছৰ অভাৱ হয়। প্ৰয়োগ কৰা ফচফৰাছযুক্ত সাৰৰ সৰহ ভাগেই মাটিত শস্যই ল'ব নোৱাৰা অৱস্থা এটাত সোমাই পৰে। এইখিনিতে ফচফেট দ্ৰৱনকাৰী বেণ্ডেৰীয়া নামৰ এবিধ জীৱাণুসাৰৰ প্ৰয়োগৰ গুৰুত্ব অনস্বীকাৰ্য হৈ পৰে। এইবিধ জীৱাণুসাৰৰ পৰিমাণ আৰু প্ৰয়োগ পদ্ধতি ৰাইজ'বিয়ামৰ দৰে একেই।

বৰ্ষাকালীন মণ্ডমাহৰ খেতিডৰাত বন-বাতৰ উপদ্ৰৱ বেছি হয়।

অনিয়ন্ত্ৰিত বন-বাতৰে ৫০% বা ততোধিক উৎপাদন হ্রাস কৰিব পাৰে। সেয়েহে আকাংখিত উৎপাদন পাবলৈ হ'লে বন-বাত নিৰণি কৰাটো অত্যন্ত জৰুৰী। সাধাৰণতে সিঁচাৰ ২০-২৫ দিনৰ ভিতৰত এবাৰ নিৰণি কৰিব লাগে। বন-বাতৰ আক্ৰমণৰ উপৰিও শস্যডৰা বিভিন্ন ৰোগ আৰু অনিষ্টকাৰী পোক-পৰুৱাৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হোৱা দেখা যায়। সেয়েহে খেতিডৰা সময়ে সময়ে পৰিদৰ্শন কৰি থকাতো বাঞ্ছনীয়। যিকোনো বেমাৰ-আজাৰ তথা পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণ দেখাৰ লগে লগে কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ বা কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ বিজ্ঞানী বা কৃষি বিষয়াৰ লগত যোগাযোগ কৰি উচিত সময়ত উচিত শস্যৰক্ষাৰ ব্যৱস্থাপনা হাতত ল'ব লাগে।

ড° ৰঞ্জনা চক্ৰৱৰ্তী

বৈজ্ঞানিক ভিত্তিত বগৰী গছত লা খেতি

প্ৰাকৃতিক জৈৱ বৈচিত্ৰতাৰে ভৰপূৰ অসমৰ জলবায়ু, মাটি আৰু পানী লা খেতিৰ বাবে অনুকূল। ভাৰতৰ বিভিন্ন ঠাইৰ লগতে আমাৰ অসমতো এই লা উপলব্ধ। এই বহুমূলীয়া সম্পদবিধৰ খেতি কৰি আমাৰ কৃষকসকল অৰ্থনৈতিকভাৱে লাভান্বিত হোৱাৰ লগতে ভাৰতবৰ্ষৰ লা উৎপাদনতও অৰিহণা যোগাব পাৰিব। পৃথিৱীৰ ভিতৰত ভাৰতবৰ্ষতেই সৰ্বাধিক লা উৎপাদন হয়। ভাৰতবৰ্ষৰ পাছতেই চীন, থাইলেণ্ড, ইন্দোনেচিয়া ইত্যাদি দেশসমূহে লা উৎপাদনত উল্লেখনীয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। লা পোকৰ পৰাই লা নিষ্কাশন কৰা হয়। কেৰিয়া

লেকা, কেৰিয়া চাইনেচিচ্ আৰু কেৰিয়া চাৰ্দা নামৰ পতংগ কেইবিধৰ পৰাহে প্ৰকৃত লা-নিষ্কাশন কৰা হয়। লা পতংগই হৈছে জীৱকুলৰ একমাত্ৰ পতংগ যাৰ সহায়ত জৈৱিক লা আহৰণ কৰিব পাৰি। এইবিধ সুক্ষ্ম পতংগৰ পৰা পোৱা তিনি বিধ অতি মূল্যবান উপাদান হৈছে ৰজন, মমজাতীয় উপাদান আৰু ৰং। এই বহুমূলীয়া সম্পদ কেইবিধৰ প্ৰয়োগও ভিন্ন ভিন্ন। এনে উপাদানসমূহ বিভিন্ন উদ্যোগ যেনে- বৈদ্যুতিক সা-সৰঞ্জামত অনাবেশক হিচাপে, কাহ-পিতল উদ্যোগত আঠা হিচাবে প্ৰলেপ দিয়া, ঔষধ উদ্যোগত কেপচুলত অনাবেশক হিচাপে প্ৰলেপ, সোণৰ গহনা, পুতলা, খাৰু,

কেৰু-মণি ইত্যাদি উদ্যোগসমূহত লাৰ ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। বিভিন্ন ধৰণৰ চকলেট, ফল-মূল ইত্যাদি নষ্ট নহ'বলৈ লাক অনাৱেশক হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বৰ্তমান পাৰফিউম উদ্যোগ আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰসাধন সামগ্ৰী প্ৰস্তুতকৰণত লাৰ ব্যৱহাৰ কৰি অহা দেখা গৈছে। ইয়াৰ উপৰিও চৰকাৰী অফিচৰ নথি-পত্ৰত ছীল মোহৰ মৰা, কাঠৰ আচবাব পত্ৰত বাৰ্নিছ কৰি উজ্জ্বল কৰাত লাৰ ব্যৱহাৰ অপৰিসীম আৰু কাপোৰ উদ্যোগত লাৰ ব্যৱহাৰ উল্লেখনীয়। অন্যহাতে অসমৰ বিভিন্ন লা কৃষকে পৰম্পৰাগতভাৱে অতীজৰে পৰা লাক জন্দিছ ৰোগৰ ঔষধ হিচাবে, স্নায়ুজনিত ৰোগৰ নিৰাময়ৰ উদ্দেশ্যে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। ইয়াৰ উপৰিও তেজৰ মাৰাত্মক কৰ্কট ৰোগত লাৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত ঔষধ ব্যৱহাৰ কৰি সুফল পোৱা কথাও বৰ্তমান গৱেষণাৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছে। মুঠৰ ওপৰত লাৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিসৰ যথেষ্ট

বহল। কেৰিয়া লেকা প্ৰজাতিৰ লা খেতি বছৰত দুবাৰ কৰিব পাৰি। জুনবাৰী-ফেব্ৰুৱাৰী মাহত কৰি অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ মাহত খেতি চপাব পাৰে আনহাতে অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ মাহত বীজ লা গছত বান্ধি এপ্ৰিল-মে মাহত এই খেতি চপাব পাৰে। পলাশ, কুসুম, চেমিয়লতা, বগৰী ইত্যাদি লা পতংগৰ প্ৰধান পোষক উদ্ভিদ। এই খেতি বগৰী গছত কি দৰে কৰা হয় তাৰে চমু আভাস এটা ডাঙি ধৰা হৈছে। ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ মাহত সাধাৰণতে বগৰী গছৰ নতুন পোখা মেলে গতিকে অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ মাহত পূৰ্ব বগৰী ডালবোৰ (হাতৰ বুঢ়া আঙুলীতকৈ অলপ ডাঙৰ আকাৰৰ) ৬ ইঞ্চী ওপৰত কাটিব লাগে। তেতিয়া জুন-জুলাই মাহত নতুনকৈ কটা ডালবোৰত পোখা মেলে আৰু এই ডালবোৰতেই ১০০ গ্ৰাম হিচাপত বীজ লা বান্ধিব লাগে। বীজ লা বন্ধাৰ ২১ দিনৰ ভিতৰত লা

পোকবোৰ সম্পূৰ্ণৰূপে ডালবোৰলৈ বগাই গৈ ডালবোৰত স্থিতি লয়। তেতিয়া এই খালী বীজ লাবোৰ গছৰ পৰা আঁতৰাই পেলাব লাগে আৰু ইয়াক বজাৰত বিক্ৰী কৰি দিব পৰা যায়। ৩৫-৪০ দিনৰ ভিতৰত লা পোকবোৰ পূৰ্ণাঙ্গ অৱস্থা পায় অৰ্থাৎ মতা লা আৰু মাইকী লা পোক চিনিব পৰা হয়। এই সময়ত মতা পোকবোৰ অলপ দীঘলীয়া আৰু মাইকী পোকবোৰ অলপ ঘূৰণীয়া আকৃতিৰ হয়। এনে সময়ত খেতিডৰা অনিষ্টকাৰী পোকৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ লাপোক গছজোপাত স্থিতি লোৱাৰ প্ৰায় ৩০ দিনৰ পাছত আৰু ৩৮ দিন পাছত পোকবোৰৰ ওপৰত ফিণ্ডাৰ (১.৫ মিলিলিটাৰ ১ লিটাৰ পানীত) আৰু বেভিষ্টিন (১ গ্ৰাম ১ লিটাৰ পানীত) নামৰ ঔষধ দুইবিধ ভালদৰে মিশ্ৰণ কৰি স্প্ৰে কৰিব লাগে। সাধাৰণতে ৪৫ ৰ পৰা ৬০ দিনৰ ভিতৰত মতা লাপোকবোৰ ওলাই আহি (৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

বন তুলসীৰ বিষক্রিয়া

যোৱা ২০১৬ চনত বানপানীৰ পিছত মাজুলীত বহুত গো-ধনৰ মৃত্যু হোৱাৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ নিৰ্দেশমৰ্মে উচ্চস্তৰীয় কমিটিয়ে পৰীক্ষা কৰি ফলাফল পায় যে খাদ্যৰ অভাৱত গো-ধনবিলাকে বন তুলসী খায় আৰু ইয়াৰ বিষক্রিয়া হৈ মৃত্যু মুখত পৰে। এইবছৰ বাস্তৱ জিলাৰ তামুলপুৰ মহকুমাৰ অন্তৰ্গত বৰবালিসীহা গাঁৱৰ বহুতো গো-ধন এক বিশেষ ৰোগত আক্ৰান্ত হৈছে যাৰ ফলত আক্ৰান্ত গো-ধনৰ নেজ আৰু কাণৰ গুৰি অংশ ফাটি যায়, গোৰৰ টান হয়, পেচাব হালধীয়া হোৱাৰ লগতে সকলো সময়তে ছাঁত থাকিব বিচাৰে। নামনি অঞ্চলৰ গাওঁ অঞ্চলত এই বিশেষ ৰোগবিধক গুইয়া বুলি জনা যায়।

এই বিশেষ ৰোগবিধ বাৰিষাকালত খাদ্যৰ অভাৱ হ'লে বনতুলসী খাদ্য হিচাবে অধিক পৰিমাণে গ্ৰহণ কৰাৰ ফলত বিষক্রিয়া হৈ প্ৰাদুৰ্ভাৱ হোৱা দেখা যায়।

বনতুলসী এবিধ অপতৃণ। সাধাৰণতে পথৰ দুয়োকাষে, ৰেলপথৰ কাষত বা খেতি নকৰা ওখ মাটিত প্ৰচুৰ পৰিমাণে হোৱা দেখা যায়। এই অপতৃণবিধ অসমৰ সকলো অঞ্চলতে সহজলভ্য। বনতুলসীৰ প্ৰকাৰভেদে ইয়াৰ বিষক্রিয়া কম বেছি পৰিমাণে হোৱা দেখা যায়। অসমত উপলব্ধ বনতুলসীবোৰৰ ভিতৰত যিবোৰ প্ৰজাতিৰ ফুলৰ ৰং ৰঙা, বগা আৰু গুলপীয়া হয় সেইবোৰৰ বিষক্রিয়া মাৰাত্মক। ইয়াৰ ভিতৰত ৰঙা ফুলৰ প্ৰজাতিবিধৰ বিষক্রিয়া সৰ্বাধিক। গৰু, ম'হ, ছাগলী, ভেড়া আদি

পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৱে বনতুলসী খোৱাৰ ফলত বিষক্রিয়া হোৱা দেখা যায়। বনতুলসীত থকা বিষাক্ত পদাৰ্থ যেনে - ট্ৰাইটাৰপিন এচিড, লেণ্টাডিন এ, লেণ্টাডিন বি আদিয়ে বিষক্রিয়া কৰে। জীৱ-জন্তুৰ দেহৰ ওজনৰ শতকৰা এভাগ বা তাতো অধিক পৰিমাণৰ বনতুলসী গছৰ পাত খালে বিষক্রিয়া আৰম্ভ হয়।

বেমাৰৰ লক্ষণঃ বেমাৰৰ লক্ষণসমূহ নিৰ্ভৰ কৰে খাদ্য হিচাবে খোৱা বনতুলসীৰ প্ৰজাতি, পৰিমাণ আৰু সূৰ্যৰ পোহৰৰ তীব্ৰতাৰ ওপৰত। কেতিয়াবা কেতিয়াবা খোৱাৰ ২৪ ঘণ্টাৰ ভিতৰতে লক্ষণসমূহে দেখা দিয়ে।
◆ আক্ৰান্ত জীৱ-জন্তু সূৰ্যৰ পোহৰ সহ্য কৰিব নোৱাৰি ছাঁত আশ্ৰয় বিচাৰে।
◆ খোৱা-লোৱাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ নোহোৱা হয়, শাৰিৰীকভাৱে দুৰ্বল হয় আৰু জুপুকা মাৰি থাকে।
◆ সঘনাই পেচাব কৰে।
◆ কোষ্ঠকাঠিন্য

◆ নাকৰ আগভাগ, গাৰ ছাল আৰু চকুৰ পতা ফুলি উঠে।
◆ নাকৰ আগভাগত ঘাঁ হৈছিল উঠি যোৱা।
◆ চকু ৰঙা পৰে আৰু ফেচকুৰি ওলায়।
◆ জিভাৰ আগ আৰু তলভাগত ঘাঁ হয়।
◆ যকৃতৰ ক্ষতি হোৱাৰ ফলত জণ্ডিছে দেখা দিয়ে যাৰ ফলত পেচাব হালধীয়া হোৱাৰ উপৰিও চকু, নাক, জিভা আদিৰ ওপৰৰ ছালবোৰ হালধীয়া হয়।
চিকিৎসাঃ ওপৰত উল্লেখিত লক্ষণসমূহ গৰু-ম'হৰ গাত দেখা পালে তৎক্ষণাত ওচৰৰ পশু চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শ ল'ব লাগে। উপযুক্ত চিকিৎসা নাপালে বনতুলসী খোৱাৰ পৰা ১০ দিনৰ ভিতৰত মৃত্যু মুখত পৰিব পাৰে, আনকি ৬ সপ্তাহৰ পিছতো মৃত্যু হোৱা দেখা যায়। ইয়াৰ চিকিৎসা বহুত দিখলীয়া আৰু ব্যয়বহুল হয়।
◆ চেলাইন দিব লাগে
◆ ঘাঁ বেছি হ'লে এণ্টিবায়টিক দিব লাগিব
◆ এণ্টিইষ্টামিনিক দিব লাগিব

◆ ভিটামিন চি দিব লাগিব
◆ লিভাৰ টনিক বেজী দিব লাগিব
◆ ২০ লিটাৰ ইলেক্ট্ৰ'লাইটত ২.৫ কিলোগ্ৰাম সজীৰ এণ্ড্ৰবৰ মিশ্ৰণৰ দ্বাৰা গৰু-ম'হৰ পেটৰ ভিতৰত থকা অজীৱ খাদ্য সলাই দিয়াটো মুখ্য চিকিৎসা। প্ৰয়োজন সাপেক্ষে এই প্ৰক্ৰিয়াটো ২৪ ঘণ্টাৰ মূৰত পুনৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগিব।
প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থাঃ
◆ বনতুলসী আৰু ইয়াৰ বিষক্রিয়াৰ বিষয়ে কৃষকৰ মাজত সজাগতা আনিব লাগিব।
◆ চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শ ল'ব লাগে।
◆ বনতুলসী থকা ঠাইত গো-ধন চৰাব নালাগে।
◆ বনতুলসী সম্পূৰ্ণ ধ্বংস কৰিব লাগে।
◆ পশুধনৰ বাবে উপযুক্ত খাদ্যসামগ্ৰী মজুত ৰাখিব লাগে।
ডাঃ দেৱজিৎ ডেকা
সুনীল কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য

আমাৰ একাষাৰ

ঘৰ এখনত পৰিপুষ্টি বাগিছাৰ প্ৰয়োজনীয়তা

সু-স্বাস্থ্য বন্ধাত সুখম আহাৰৰ ভূমিকা যথেষ্ট। ইয়াৰ বাবে আমাৰ দৈনিক আহাৰত খাদ্য গোটৰ সকলো খাদ্যই অন্তৰ্ভুক্ত হোৱাটো অতি আৱশ্যকীয়। কিন্তু আমাৰ ভাৰতীয়সকলৰ খাদ্য ঘাইকৈ শৰ্কৰাযুক্ত আৰু দৈনিক আহাৰত ফল-মূল আৰু শাক-পাচলিৰ অন্তৰ্ভুক্তি অতি নগণ্য। সেইবাবে বৰ্তমান সময়তো বিভিন্ন অভাৱজনিত ৰোগ প্ৰধানকৈ ভিটামিন আৰু খনিজ লৱণৰ বাবে হোৱা ৰোগসমূহ এতিয়াও আমাৰ মাজত বৰ্তি আছে আৰু শাৰীৰিক সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰি আছে। চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা যদিও এই সমূহ প্ৰতিহত কৰিবলৈ বিভিন্ন আঁচনি হাতত লৈ থকা হৈছে তথাপিও আমাৰ দৈনিক আহাৰত ফল-মূল আৰু শাক-পাচলিৰ অন্তৰ্ভুক্তিয়েহে এই সমূহ অভাৱজনিত ৰোগৰ সমিধানৰ প্ৰকৃত উপায় হ'ব। স্বাস্থ্যকৰ আহাৰৰ মূল উপাদান হিচাপে প্ৰতিটো সাজতে ফল-মূল আৰু শাক-পাচলিৰ অন্তৰ্ভুক্তি অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়। কিন্তু এই ক্ষেত্ৰত আমি বেছি ভাগেই বজাৰৰ ওপৰতেই নিৰ্ভৰশীল। বিশ্ববেংকে আমাৰ দেশক এখন নিম্ন মধ্যবিত্তৰ দেশৰ মৰ্যাদা দিছে। যিহেতু এটা পৰিয়ালৰ খাদ্য গ্ৰহণ কৰাটো মূলতে ঘৰখনৰ উপাদান আৰু খাদ্য ক্ৰয় কৰা ক্ষমতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। গতিকে আমাৰ ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে এখন দেশত য'ত দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলতেই অধিকাংশ লোকে বাস কৰে আৰু তাত স্বাভাৱিকতেই দৈনন্দিন প্ৰয়োজনীয় খাদ্য ক্ৰয় কৰাটো যথেষ্ট কঠিন সমস্যা। কিন্তু আমি ফল-মূল আৰু শাক-পাচলিৰ কাৰণে বজাৰমুখী নহৈ ঘৰতে এখন পুষ্টি বাগিছা তৈয়াৰ কৰি ল'ব পাৰো। এই পুষ্টি বাগিছাত নিজৰ পচন্দ মতে গোটেই বছৰজুৰি শাক-পাচলি আৰু ফল-মূলৰ খেতি কৰিব পাৰি। লগতে এখন ভাল পুষ্টি বাগিছাৰ পৰা দৈনিক এখন ঘৰৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় পাচলি সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি। গতিকে এখন সুপৰিকল্পিতভাৱে পৰিচালনা কৰা পুষ্টি বাগিছাই ঘৰ এখনক খাদ্য সুবন্ধা প্ৰদান কৰে।

- পুষ্টি বাগিছাৰ সুবিধাসমূহঃ
- ১) ঘৰৰ গৃহিনী গৰাকীয়ে অনায়াসে প্ৰয়োজনীয় শাক-পাচলি যিকোনো সময়তে পুষ্টি বাগিছাৰ পৰা চিঙি আনিব পাৰে।
  - ২) পুষ্টি বাগিছা পৰিয়ালটোৰ এটা আয়ৰ উৎস হিচাপেও পৰিগণিত হ'ব পাৰে, যেতিয়া পৰিয়ালটোৱে তেওঁলোকৰ অতিৰিক্ত উৎপাদনখিনি বিক্ৰী কৰিব পাৰিব। এনেদৰে পৰিয়ালটিৰ খাদ্য সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰা ক্ষমতাও বৃদ্ধি পাব।
  - ৩) ঘৰৰ সৰু-বৰ সকলো লোক নিয়োজিত হ'ব পাৰে কাৰণে শ্ৰমিকৰ মজুৰিত খৰচ কৰিব লগা নহয়।
  - ৪) এখন পুষ্টি বাগিছাৰ বাবে অতি কম পৰিমাণৰ মাটিৰ আৱশ্যক হোৱা কাৰণে কম মাটিৰ গৰাকীয়েও অনায়াসে এখন ফল-মূল আৰু শাক-পাচলিৰে পৰিপূৰ্ণ বাগিছা গঢ়ি তুলিব পাৰে।
  - ৫) বিনোদনৰ সাধন হিচাপেও কোনো লোক পুষ্টি বাগিছা গঢ় দিয়াত নিয়োজিত হ'ব পাৰে।
  - ৬) পুষ্টি বাগিছাৰ পৰা আমি নিৰাপদ ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি লাভ কৰিব পাৰো। কিয়নো এই বাগিছা কম মাটিত, জৈৱিক পদ্ধতিৰে ঘৰুৱা ভিত্তিত কৰা কাৰণে তাত পোক-পৰুৱা বা বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো সহজ হৈ পৰে আৰু কীটনাশককে ধৰি অন্যান্য ৰাসায়নিক দ্ৰব্যৰ প্ৰয়োগ অপ্ৰয়োজনীয় হৈ পৰে।

পুষ্টি বাগিছাত সাধাৰণতে প্ৰাধান্য দিয়া ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি সমূহ আৰু সেইবিলাকত থকা পুষ্টিদ্রব্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল -

শাক-পাচলি / ফল-মূল	পুষ্টিতত্ত্ব
আলু, মিঠাআলু, কচু, বাঁট, কাঠআলু,	- শৰ্কৰা - শক্তিদায়ক আহাৰ
পকা অমিতা, কল	
মটৰ, বীন	- প্ৰটিন - দেহ গঠনকাৰী আহাৰ
গাজৰ, পালেং, বন্ধাকবি, মেথিশাক, ৰঙালাও	- ভিটামিন 'এ'
নৰসিংহ পাত, মৰিচা, পকা অমিতা	
মটৰ, বীন, লেটুচ, গাজৰ, বন্ধাকবি, কচু	- ভিটামিন 'বি'
পালেং, বিলাহী, নেমু, ফুলকবি, বন্ধাকবি	- ভিটামিন 'চি'
সেউজীয়া শাক-পাচলি	- ভিটামিন 'ই'
সেউজীয়া শাক-পাচলি, ব্ৰকলি	- ভিটামিন 'কে'
বীন, গাজৰ, বন্ধাকবি, ফুলকবি, লেটুচ,	- কেলচিয়াম
পালেং, মটৰ, বিলাহী, মৰিচা	
আলু, পালেং, গাজৰ, বিলাহী, তিয়ংহ,	- ফচফচ
ফুলকবি, মটৰ, লেটুচ	
কল, মিঠাআলু, মুলা, তিতাকেৰেলা, বীন	- পটাছিয়াম
পদিনা, নৰসিংহ পাত, বিলাহী, মৰিচা, মটৰ, বীন- আইৰণ	

যিহেতু দৈনিক আহাৰত এই কেইবিধ খাদ্য গোটৰ অভাৱে অপুষ্টি বিশেষকৈ
(৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৫ আহিনৰ পৰা ১৫ কাতি, ১৯৪৩ শক

পথাৰ শস্য

বহৰমাহ

- ১) পাত মুজুৰা পৰি গছ লেবেলি মৰি যোৱা বেমাৰ হ'লে আক্ৰান্ত গছবোৰ উভালি জ্বলাই দিব লাগে।
- ২) পাতমেৰোৱা, ছেঁই খোৱা, ছেঁইবিছোৱা, ফুটিপোক আদি অনিষ্টকাৰী পোকবিলাক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে মালাথিয়ান - ৫০ ই চি ১৫০-২০০ মিঃ লিঃ ঔষধ ৮০-৯০ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰতি বিঘা তলীত স্প্ৰে কৰিব।
- ৩) ফুল ফুলিবলৈ আৰম্ভ কৰাৰ পৰা ১৫ দিনৰ অন্তৰে অন্তৰে তিনিবাৰ স্প্ৰে কৰিব।
- ৪) পাহাৰীয়া (২০-২৫ শতাংশ এচলীয়া) অঞ্চলত বহৰ মাহৰ লগত এশাৰী বা দুশাৰীকৈ মগুমাহ, মাটিমাহ বা তিলৰ খেতিও কৰিব পাৰি। অন্তৰ্ভুক্ত শস্য কৰিলে বহৰ মাহ আৰু অন্যান্য শস্য জ্বলাই শেষৰ পৰা আগষ্ট মাহৰ প্ৰথম সপ্তাহৰ ভিতৰত সিঁচিব।

মটৰমাহ

- ১) কাতি মাহেই মটৰমাহ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময়।
- ২) অসমৰ জলবায়ুৰ বাবে মটৰ মাহৰ অনুমোদিত জাত কেইটা হ'লঃ টি-১৬৩, এইচ ইউ পি ২, কেএফ পি ডি -১ আৰু বনাভিল আৰু ৰাম্বা।
- পাহাৰীয়া অঞ্চলত কৰিবৰ বাবে এফ. পি. - ২৫৫ (পণ্ট - ১৪) নামৰ জাতটোও অনুমোদন জনোৱা হৈছে।
- ৩) এবিধা মাটিৰ বাবে ৮-৯ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ আৱশ্যক।
- ৪) বীজ সিঁচাৰ ২০ দিন মানৰ আগতে প্ৰস্তুত কৰা মাটিডৰাত বিঘাই প্ৰতি ৩ কুইণ্টল হিচাবে চূণ ছটিয়াই লব।
- ৫) মাটি প্ৰস্তুত কৰা সময়তে প্ৰতি বিঘা তলীত ৬ কুইণ্টলকৈ গোবৰ বা পচনসাৰ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলি কৰি দিব।
- ৬) বীজ সিঁচাৰ আগতে তলীডৰাত ৩০ চেঃ আঁতৰে আঁতৰে লোৰ কৰি তাত বিঘাই প্ৰতি ৬ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া আৰু ৪০ কিঃগ্ৰাঃ চূপাৰফচফেট একেলগে ছটিয়াই লব।
- ৭) যদি বীজবিলাকত ৰাইজ'বিয়াম জীৱানুসাৰ মিহলি কৰি লয় তেন্তে ইউৰীয়া আৰু অংশ প্ৰয়োগ কৰিব।
- ৮) সাৰখিনি মাটিৰ লগত মিহলি কৰি লোৰ বিলাকত ১০ চেঃমিঃ দুৰে দুৰে বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব।

মচুৰমাহ

- ১) অসমৰ বাবে মচুৰ মাহৰ অনুমোদিত জাত কেইটা হ'লঃ এইচ ইউ এল- ৫৭, ডব্লিউ বি এল - ৭৭ (মৈত্ৰী)।

- ২) এবিধা মাটিৰ বাবে ৪ কিঃ গ্ৰাঃ বীজেই যথেষ্ট।
- ৩) অসমত গোটেই কাতিমাহটো মচুৰমাহ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময়।
- ৪) বীজ সিঁচাৰ আগতে তলীডৰাত ২৫ চেঃ মিঃ আঁতৰে আঁতৰে লোৰ কৰি তাত বিঘাই প্ৰতি ৪.৫ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া আৰু ৩০ কিঃ গ্ৰাঃ চূপাৰ ফচফেট একেলগে ছটিয়াই লব।
- ৫) যদি বীজ বিলাকত ৰাইজ'বিয়াম জীৱানুসাৰ মিহলি কৰি লয় তেন্তে ইউৰীয়া মাত্ৰ ৩ কিঃ গ্ৰাঃ দিলেই হয়।
- ৬) সাৰখিনি মাটিৰ লগত মিহলি কৰি তাৰ ওপৰত বীজখিনি সমানে সিঁচি দিব যাতে মাটিত ৩ চেঃ মিঃ অধিক তললৈ নাযায়।
- ৭) বীজ সিঁচা হ'লে লোৰ বিলাকত দীঘে দীঘে মৈয়াই মাটিৰে ঢাকি দিব।

ৰাজমাহ

- ১) কাতিমাহত ৰাজমাহৰ বীজ সিঁচি মাঘ ফাগুন মাহত শস্য চপাই পুনৰ আগতীয়া আছ নাইবা গ্ৰীষ্মকালীন মগুমাহৰ খেতি কৰিব পাৰি।
- ২) অসমৰ বাবে উদয় (পি ডি আৰ-১৪), এইচ ইউ আৰ-৩০১ আৰু এইচ ইউ আৰ - ২০৩ নামৰ সঁচ বিধ উপযোগী।
- ৩) বেছিকৈ জেকা মাটিত ৰাজমাহ সিঁচা অনুচিত।
- ৪) কাতি মাহৰ আৰম্ভণিৰ পৰা আঘোণৰ মাজভাগলৈকে ৰাজমাঁহ সিঁচিব পাৰি।
- ৫) এবিধা মাটিৰ বাবে ৭ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।
- ৬) বীজখিনি সিঁচাৰ আগতে প্ৰতি কিলোগ্ৰাম বীজৰ লগত ৩ গ্ৰাঃ কেপটান নাইবা ২.৫ গ্ৰাঃ মেনকজেব মিহলাই ল'ব।
- ৭) মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই বিঘাই প্ৰতি ১০ কুণ্টলকৈ গোবৰ বা পচনসাৰ ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব।
- ৮) বীজ সিঁচিবৰ বাবে ৩০ চেঃমিঃ ব্যৱধানত একোটা লোৰ কৰি তাত বিঘাই প্ৰতি ৯ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৩৩ কিঃ গ্ৰাঃ চূপাৰ ফচফেট আৰু ৪.৫ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলি কৰি ল'ব।
- ৯) লোৰবিলাকত ২০ চেঃ মিঃ দুৰে দুৰে একোটাকৈ বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব।

সৰিয়হ

- ১) কাতিমাহৰ আৰম্ভণিতে বীজ সিঁচিব পাৰিলে মোৰা পোকৰ পৰা শস্যডৰা ৰক্ষা কৰিব পৰা হয়।
- ২) বৰাক উপত্যকাৰ বাবে ৩খ মাটিত আঘোণ মাহৰ দ্বিতীয় সপ্তাহ আৰু মধ্যমীয়া মাটিৰ বাবে আঘোণ মাহৰ প্ৰথম

- সপ্তাহ উপযুক্ত সময়। টি এচ - ৩৮, এম- ২৭, টি এচ-২৯ আৰু টি এচ ৩৬ অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে উপযোগী জাত।
- ৪) বৰুণা জাতটো নামনি আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে। টি এম - ২ আৰু টি এম - ৪ জাত দুটা উজনী, মধ্য, নামনি অঞ্চল আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে।
- ৫) বিঘাই প্ৰতি ১.৫ - ২ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।
- ৬) শেষৰ চাহ হাল বাওতে বিঘাই প্ৰতি ১২ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৩০ কিঃ গ্ৰাঃ চূপাৰ ফচফেট আৰু ৩ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ মাটিত ছটিয়াই ভালকৈ মিহলি কৰি দিব।
- ৭) পানী যোগান ব্যৱস্থা থাকিলে বিঘাই প্ৰতি ১৮ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৩.৩ কিঃ গ্ৰাঃ চূপাৰ ফচফেট আৰু ৯ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

আহিন মাহত অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ুৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ফল-মূলৰ গছবোৰত লবলগীয়া পৰিচৰ্যা সমূহ এনেধৰণৰ-

কল : জেঠ মাহত ৰোপন কৰা কলৰ পুলি বিলাকত দ্বিতীয় ভাগ ইউৰীয়া (১২০ গ্ৰাম) আৰু মিউৰেট অব পটাছ (২২০ গ্ৰাম) গোবৰৰ লগত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰক। যদি আহাৰ মাহত কলৰ পুলি ৰোপন কৰিছে তেন্তে সেই পুলি বিলাকত প্ৰথম ভাগ ইউৰীয়া (১২০ গ্ৰাম) একক চূপাৰ ফচফেট (২০০ গ্ৰাম) আৰু মিউৰেট অব পটাছ (২২৫ গ্ৰাম) গোবৰৰ লগত মিহলাই মাটিত প্ৰয়োগ কৰক। পুৰণি কল গছত যদি কলদিল ওলাইছে তেন্তে মাতৃ গছৰ গুৰিত মাত্ৰ এটা কলৰ পুলি বাখি বাকীবোৰ আঁতৰাই দিয়ক। কলডিল ওলোৱাৰ সময়ত ফল আচোৰা পোকে কুমলীয়া ফলবোৰ আচুৰী খাই নষ্ট কৰিব নোৱাৰে তাৰ বাবে দৰ্শমিক দুই-শতাংশ শক্তিৰ একালক্ নামৰ ঔষধৰ মিশ্ৰণ কলৰ ঠোকটোত আৰু ওচৰত থকা কলৰ পুলিৰ কোমল পাতৰ ঠোৰত ঢালি দিয়ক।

নাৰিকল : নাৰিকল গছত দিবলৈ থকা দ্বিতীয় ভাগ ইউৰীয়া (৭০০ গ্ৰাম), একক চূপাৰ ফচফেট (১০০০ গ্ৰাম) আৰু মিউৰেট অৱ পটাছ (৮৫০ গ্ৰাম) গোবৰৰ সৈতে মিহলাই গছৰ গুৰিত পাতলীয়া নলা খান্দি সমভাৱে প্ৰয়োগ কৰক। নতুনকৈ ৰোপন কৰা নাৰিকল গছৰ বাগিছাৰ মাজত অন্তৰ্ভুক্ত শস্য হিচাবে নানা ধৰণৰ জাৰকালিৰ শাক-পাচলি ৰোপন কৰক।

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য

গছত পোক বা বেমাৰে আক্ৰমণ কৰিছে নেকি নিৰীক্ষণ কৰি তাৰ নিৰাময়ৰ ব্যৱস্থা কৰক। গছৰ গুৰিত জেক থাকিবলৈ নিদিব। **তামোল** : তামোল বাৰীৰ পৰা হাবি বন আৰু সৰি পৰা পাতবোৰ আতঁৰাই পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখক। গছৰ মাজৰ ঠাইখিনিত পাতলিয়াকৈ কোৰ মাৰি গছৰ গুৰিত মাটি চপাই দিয়ক। তামোল গছত দিবলৈ বাকী থকা অনুমোদিত সাৰৰ দ্বিতীয় ভাগ সাৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছত বেমাৰ বা পোকে আক্ৰমণ কৰিছে নেকি নিৰীক্ষণ কৰি উপযুক্ত প্ৰতিকাৰৰ ব্যৱস্থা কৰক। যদি গছত গেন্দাৰমা বেমাৰ হৈছে তেন্তে নাৰিকল গছত দিয়াৰ দৰে কেপটানৰ মিশ্ৰণ প্ৰয়োগ কৰি পিছত সৰহ পৰিমাণৰ জৈৱিক সাৰ আৰু নিমৰ খলিহে প্ৰয়োগ কৰক।

মাটিকঠাল : বাৰীৰ পৰা অপতৃণবোৰ আতঁৰাই দিয়ক। ফল চপোৱাৰ পাছত আতঁৰাই পেলোৱা মুকুট অংশ গোটাই আনি জেকমাটিত গোজা মাৰি ৰাখক। ফল চপোৱাৰ পাছত মূল গছত মাত্ৰ এটা পোখা পুলি ৰাখি বাকীবোৰ আতঁৰাই বেলেগ কৰি তৈয়াৰ কৰা বাৰীত ৰোপণ কৰক।

নেমুটেঞ্জ : নেমুৰ গছৰ পৃষ্ঠ হোৱা নিপোচ্চ ফলবোৰ চপাই আনক। ফল চপোৱাৰ সময়ত পোক বা বেমাৰে নষ্ট কৰা সৰু সৰু ডালবোৰ আতঁৰাই পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখক। ভাদ মাহৰ শেষৰ ফালে যদি গছত দিবলৈ বাকী থকা দ্বিতীয় ভাগ সাৰ দিবলৈ নহ'ল তেন্তে আৰ্হি মাহত সোনকালে সাৰ প্ৰয়োগ কৰক। সাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ আগতে বাৰীৰ পৰা অপতৃণ বোৰ আতঁৰাই দিয়ক।

সুমথিৰা টেঞ্জ : ভাদ মাহৰ শেষৰ ফালে যদি গছত দিবলৈ বাকী থকা দ্বিতীয় ভাগ সাৰ প্ৰয়োগ কৰা নহ'ল তেন্তে সোনকালে অনুমোদিত সাৰখিনি প্ৰয়োগ কৰক। সাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ আগতে বাৰীৰ পৰা অপতৃণ বোৰ আতঁৰাই লওক। যদি গছত বস শুহি খোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে দশমিক পাচ শতাংশ শক্তিৰ মালাথিয়ানৰ মিশ্ৰণত গুৰি মলাই ফল বোৰত ছটিয়াই দিয়ক। যদি বেমাৰে আক্ৰমণ নকৰাকৈয়ে বা মাটিত জেক লাগি ফল সৰি পৰিছে তেন্তে প্লেনোফি'ক্চ নামৰ হৰমোনৰ ১৫-২০ পি.পি. এম. শক্তিৰ মিশ্ৰণ চটিয়াই দিয়ক।

অমিতা : বহাগ জেঠ মাহত ৰোৱা গছত যদি ফুল ওলাই লিংগ নিৰ্ণয় কৰিব পৰা অৱস্থা হৈছে তেন্তে ভিন্নবাহী অমিতা সচৰ ক্ষেত্ৰত মতা গছবোৰ কাটি স্ত্ৰীপুষ্প গছবোৰ ৰাখক। প্ৰতি ১০ জোপা স্ত্ৰীপুষ্প গছৰ মাজত এজোপা মতা গছ ৰাখক। উভয় লিংগধাৰী সচৰ ক্ষেত্ৰত এনে নিৰ্ণয় প্ৰয়োজন নহয়। গছত ফুল ফুলিবলৈ আৰম্ভ কৰিলেই অনুমোদিত সাৰৰ দ্বিতীয় ভাগ সাৰ প্ৰয়োগ কৰক।

মধুৰি আম : গছৰ গুৰিৰ পৰা ওলোৱা নতুন

ডালবোৰ কাটি দিয়ক। কাৰণ এনে ডালবোৰ উৎপাদনক্ষম নহয়। ফল নধৰা বা আগটোৰ পৰা শুকাই অহা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছজোপা যদি মৰহি যাব ধৰিছে তেন্তে কেপটান ঔষধ গছৰ শিপা থকা মাটি অংশত প্ৰয়োগ কৰক। গছত দিবলৈ থকা দ্বিতীয় ভাগ সাৰ প্ৰয়োগ কৰক। ফল নুফুলা থিয় ডালবোৰ তললৈ হালুহাই ৰাখক।

আম আৰু লিচু : ভাদ মাহৰ শেষত যদি গছত অনুমোদিত সাৰৰ দ্বিতীয় ভাগ সাৰ দিয়া নহ'ল তেন্তে সোনকালে সাৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছত ওলোৱা নতুন কোৰ্হপাতবোৰ পোকে যাতে নাখায় তাৰ বাবে দশমিক দুই শতাংশ শক্তিৰ ৰগৰ বা ডাইমেট্ৰন মিশ্ৰণ পাতত ছটিয়াই দিয়ক।

জালুক : জালুক জোপাৰ গুৰিৰ ৩ ফুট অংশ ডাল নোহোৱাকৈ ৰাখক আৰু গছৰ আগটো বা তললৈ ওলমি থকা লতিবোৰ বচীৰে আশ্ৰয় কৰি থকা গছত বান্ধি দিয়ক। জালুকৰ চিৰাটোত যাতে বিটলাপোকে নেখায় তাৰ বাবে দশমিক এক শতাংশ শক্তিৰ মালাথিয়ান মিশ্ৰণ ছটিয়াই দিয়ক।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অঃকৃঃবিঃ)

(১ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমৰ পৰা)

আয়ুস আপোনাৰ দুৱাৰ ..

সংৰক্ষণ আৰু ব্যৱহাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। উপস্থিত কৃষকসকলক কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ তৰফৰ পৰা ৫০০ উন্নত জাতৰ জালুকৰ পুলি বিতৰণ কৰা হয়। **কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, চিৰাং** : চিৰাং কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত কাজল গাঁৱত ৰাষ্ট্ৰজোৰা অভিযান 'আয়ুস আপোনাৰ দুৱাৰ উলি' শীৰ্ষক অনুষ্ঠানটিৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰা হয়। এই উপলক্ষে কেন্দ্ৰটোৰ সভাকক্ষত আয়োজিত এখন আলোচনা চক্ৰত কেন্দ্ৰটোৰ মুৰব্বী ড° চন্দন কুমাৰ ডেকাই এই অভিযানৰ লক্ষ্য, উদ্দেশ্য আৰু তাৎপৰ্য্য দৃশ্য-শ্ৰাব্য মাধ্যমেৰে দাঙি ধৰাৰ লগতে চৌদিশে সিঁচৰিত হৈ থকা বিভিন্ন ঔষধি উদ্ভিদৰ পৰিচয় ফটোসহ অৱগত কৰায়। সভাত বিশিষ্ট অতিথিৰূপে অংশ গ্ৰহণ কৰি জিলা কৃষি বিষয়া অমৃতলাল নাৰ্জাৰী আৰু জিলা ৰেচম বিভাগৰ সহকাৰী সঞ্চালক মনোজ চক্ৰৱৰ্তীয়ে কয় যে সাম্প্ৰতিক সময়ত বজাৰত ঔষধি গুণসম্পন্ন উদ্ভিদৰ চাহিদা বৃদ্ধি পোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে। অসমৰ জলবায়ুত যিহেতু বিভিন্ন ঔষধি গুণযুক্ত উদ্ভিদ সহজেই উৎপাদন হয়, সেয়ে আমাৰ খেতিয়কসকলেও এই ঔষধি উদ্ভিদৰ খেতি ব্যৱসায়িকভিত্তিত কৰাৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। অনুষ্ঠানৰ লগত সংগতি ৰাখি উপস্থিত অতিথিসকলৰ দ্বাৰা কেন্দ্ৰটোৰ চৌহদত ঔষধি গছৰ পুলি ৰোপণ কৰাৰ লগতে অনুষ্ঠানত উপস্থিত প্ৰতিনিধিসকলৰ মাজত পাঁচশা ঔষধি গছৰ পুলি বিতৰণ কৰা হয়।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

নগাঁৱত যান্ত্ৰিকীৰণেৰে ..

কৰ্মশালাত সমল ব্যক্তি হিচাপে অংশ গ্ৰহণ কৰি আন্তৰ্জাতিক ধান গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ বিশেষজ্ঞ ড° সূৰ্যকান্ত খন্দাৰ, বিপিন কুমাৰ, কাৰিকৰী বিশেষজ্ঞা পল্লৱ সিন্‌হাই ছিড কাম ফাৰ্টিলাইজাৰ ড্ৰিল, ড্ৰাম ছিডাৰ, পাৱাৰ উইদাৰ কাম হাৰ্ভেছটাৰ এই সঁজুলিসমূহৰ ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ হাতে-কামে প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰে।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

বৰভাগ উন্নয়ন খণ্ডত ..

তৰফৰ পৰা অতিথিসকলক আদৰণী জনোৱা হয়। নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী কৃষি বিজ্ঞানী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তীয়ে প্ৰশিক্ষণ শিৱিৰত অংশ গ্ৰহণ কৰি কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ জৰিয়তে কৃষকসকল কেনেদৰে লাভৱান হ'ব পাৰে সেই বিষয়ে বিস্তৃত ব্যাখ্যা আগবঢ়ায়। প্ৰায় ২০ গৰাকী কৃষকে অংশ গ্ৰহণ কৰা প্ৰশিক্ষণ শিৱিৰটোত কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ সীমান্ত দাসে উদ্যান শস্যৰ বিষয়ে উপস্থিত কৃষকসকলক বিভিন্ন দিশ পৰামৰ্শ দিয়ে।

নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত কৃষি বনানীকৰণৰ প্ৰশিক্ষণ শিৱিৰ সম্পন্ন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত কাঁহিকু ছিহিত উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা পৰিচালিত সৰ্বভাৰতীয় কৃষি বনানীকৰণ গৱেষণা প্ৰকল্পৰ অধীনত যোৱা ৩১ আগষ্ট তাৰিখে নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত কৃষি বনানীকৰণৰ নীতিৰ ওপৰত এদিনীয়া প্ৰশিক্ষণ কৰ্মশালা অনুষ্ঠিত হৈ যায়। কৰ্মশালাৰ শুভাৰম্ভ কৰি নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তীয়ে পৰিবেশ সংৰক্ষণত কৃষি বনানীকৰণৰ গুৰুত্ব আৰু বিজ্ঞানসন্মত কৃষি বনানীকৰণৰ পদ্ধতি অৱলম্বনৰ জৰিয়তে কৃষকসকল যে আৰ্থিকভাৱে লাভৱান হ'ব পাৰে তাৰ ব্যাখ্যা দাঙি ধৰে। এই প্ৰকল্পৰ মুৰব্বী আৰু কনিষ্ঠ বিজ্ঞানী ৰঞ্জিত বেজবৰুৱাই বৰ্তমান সময়ত বতৰৰ পৰিবৰ্তনে যি সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰিছে তাৰ পৰা পৰিত্ৰাণৰ উপায় হিচাবে গছ-গছনি ৰোপণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। গছ-গছনি ৰোপণৰ জৰিয়তে বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেনৰ মাত্ৰা বৃদ্ধিৰ লগতে কাৰ্বনো সংৰক্ষিত কৰিব পাৰি বুলি তেওঁ উল্লেখ কৰে। প্ৰশিক্ষণত উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° আয়ুব আলীয়ে কৃষি বনানীকৰণৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি গছ-গছনি ৰোৱা আৰু কটাৰ নীতি নিৰ্দেশনাসমূহ কৃষকসকলক অৱগত কৰে। উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° সমীৰণ পাঠকে কীট-

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

বৈজ্ঞানিকভিত্তিত বগৰী ..

মাইকী পোকৰ লগত মিলন কৰে আৰু মতা পোকবোৰে মৰি যায়। ইয়াৰ পাছতেই মাইকী পোকবোৰে ইহঁতৰ জীৱন চক্ৰ আৰম্ভ কৰে আৰু অধিক লা নিষ্কাশন কৰা দেখা যায়।

বগৰী গছত লাখেতিৰ অৰ্থনৈতিক বিশ্লেষণ (প্ৰতিজোপা গছত)	
খৰছ	
বীজ লা (২ কেজি প্ৰতিজোপা গছত, ২৫০ টকা / কে.জি)	৫০০.০০ টকা
ৰছি, (বীজ লা বান্ধিবলৈ)	৩.০০ টকা
সাৰ আৰু কীটনাশক	২৫.০০ টকা
বনুৱাৰ খৰচ ৩০০.০০টকাকৈ দুজনৰ	৬০০.০০ টকা
মুঠ	১,১২৮.০০ টকা
লাভ	
ফুংকি লা (১ কেজি, ২৫০ টকা/ কে.জি.)	২৫০.০০ টকা
বীজ লা (১০ কেজি, ২৫০টকা/ কে.জি.)	২,৫০০.০০ টকা
মুঠ	২,৭৫০.০০ টকা
প্ৰতিজোপা গছৰ পৰা লাভ (২,৭৫০.০০-১,১২৮.০০)	১,৬২২.০০ টকা

গতিকে এই সময়ত কোনো ধৰণৰ ঔষধ গছজোপাত প্ৰয়োগ কৰিব নালাগে।

৯০ ৰ পৰা ১০০ দিনৰ ভিতৰত পোকবোৰৰ ওপৰত বগা আৱৰণ হয় যাক ৰেঞ্জ বুলি কয়। সেই সময়ত পুনৰ ফিফেনীল (১.৫ মিলিলিটাৰ ১ লিটাৰ

পানীত) আৰু বেভেপ্টিন (১ গ্ৰাম ১ লিটাৰ পানীত) নামৰ ঔষধ দুইবিধ ভালদৰে মিশ্ৰণ কৰি স্প্ৰে কৰিব লাগে। ইয়াৰ পাছত খেতিয়কজনে মাজে মাজে গছবোৰত থকা লা নিৰীক্ষণ কৰি থাকিব লাগে। যদি কিছুমান ক'লা ভেঁকুৰ জাতীয়

পাদাৰ্থ বীজ লাৰ আৱেষ্টিনীত দেখিবলৈ পোৱা যায় তেতিয়া এই ভেঁকুৰ বিধৰ পৰা উপশম পাবলৈ ১ গ্ৰাম বেভিষ্টিন ১ লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰি পাছত ব্ৰাচ মাৰি বীজ লাৰোৰ চাফা কৰি দিব লাগে। **ড° পূৰ্ণিমা দাস**

উপস্থিত গছপুলি ৰোপণ কৰা হয়। অনুষ্ঠানৰ লগত সংগতি ৰাখি প্ৰশিক্ষক আৰু প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলৰ মাজত এখন মত বিনিময় অনুষ্ঠানৰো আয়োজন কৰা হয়। প্ৰায় ৫০ গৰাকীৰো অধিক প্ৰশিক্ষাৰ্থী উপস্থিত থকা অনুষ্ঠানটোত কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ হোমেশ্বৰ মজুমদাৰসহ বিষয়া-কৰ্মচাৰীসকল উপস্থিত থাকে।

(৩ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমৰ পৰা)

ঘৰএখনত পৰিপুষ্টি ..

ভিটামিন আৰু খনিজ লৱণৰ কাৰণে হোৱা বিভিন্ন অভাৱজনিত ৰোগৰ প্ৰধান কাৰক হিচাপে পৰিগণিত হয়। গতিকে এখন সু-

পৰিকল্পিত পুষ্টি বাগিছাৰ পৰা আমি গোটেই বছৰজুৰি আমাৰ প্ৰয়োজনীয় শাক-পাচলি আৰু ফল-মূল আহৰণ কৰি সুস্থ-সবল স্বাস্থ্যৰ অধিকাৰী হ'ব পাৰো। **শ্ৰীমতী মৃদুস্মিতা বৰঠাকুৰ**

কৃষি কুইজ	সংগ্ৰাহক : ডাঃ দেৱজিৎ ডেকা
১) জলকীয়া জ্বলা কিয় ?	
২) থলুৱা হাঁহ-কুকুৰাৰ কণী হালধীয়া হয় কিয় ?	
৩) ভাৰতীয় সেউজ বিপ্লৱৰ জনক কোন ?	
৪) সেউজ বিপ্লৱ কৃষি, শ্বেত বিপ্লৱ গাখীৰ উৎপাদন, নীল বিপ্লৱ মাছ উৎপাদনৰ লগত সম্পৰ্ক হ'লে সোণালী বিপ্লৱ কিহৰ লগত সম্পৰ্ক ?	
৫) আটাইতকৈ ওখ ঘাঁহ কি ?	
৬) আলুখেতি পৃথিৱীৰ কোন দেশত প্ৰথমে কৰিছিল ?	
৭) অসমৰ মীন মহাবিদ্যালয় ক'ত আছে ?	
৮) ফুলকবিৰ খেতি পৃথিৱীৰ কোন দেশত প্ৰথমে কৰিছিল ?	
৯) কি জন্তুৱে থিয়হৈ শুব পাৰে ?	
১০) মহাত্মা গান্ধীয়ে কি জন্তুক দুখীয়া মানুহৰ গাই গৰু বুলি কৈছিল ?	
১১) বন্ধাকবিৰ খেতি পৃথিৱীৰ কোন দেশত প্ৰথমে কৰিছিল ?	
১২) এজন মানুহে প্ৰতিদিনে ন্যূনতম কিমান ফল খাব লাগে ?	
১৩) গাখীৰ উৎপাদনত ভাৰতৰ পৃথিৱীৰ ভিতৰত স্থান কিমান ?	
১৪) এজোপা নাৰিকলৰ গড় আয়ুস কিমান ?	
১৫) আমাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ফল কি ?	
<p>১৯৮৮ (৪১) ১৯৮৯ ০৮ (৪২) ১৯৯০ (৪৩) ১৯৯১ ০৭ (৪৪) ১৯৯২ ০৬ (৪৫) ১৯৯৩ ০৫ (৪৬) ১৯৯৪ ০৪ (৪৭) ১৯৯৫ ০৩ (৪৮) ১৯৯৬ ০২ (৪৯) ১৯৯৭ ০১ (৫০) ১৯৯৮ ০০ (৫১) ১৯৯৯ ৯৯ (৫২) ১৯৯০ ৯৮ (৫৩) ১৯৯১ ৯৭ (৫৪) ১৯৯২ ৯৬ (৫৫) ১৯৯৩ ৯৫ (৫৬) ১৯৯৪ ৯৪ (৫৭) ১৯৯৫ ৯৩ (৫৮) ১৯৯৬ ৯২ (৫৯) ১৯৯৭ ৯১ (৬০) ১৯৯৮ ৯০ (৬১) ১৯৯৯ ৮৯ (৬২) ২০০০ ৮৮ (৬৩) ২০০১ ৮৬ (৬৪) ২০০২ ৮৫ (৬৫) ২০০৩ ৮৪ (৬৬) ২০০৪ ৮৩ (৬৭) ২০০৫ ৮২ (৬৮) ২০০৬ ৮১ (৬৯) ২০০৭ ৮০ (৭০) ২০০৮ ৭৯ (৭১) ২০০৯ ৭৮ (৭২) ২০১০ ৭৭ (৭৩) ২০১১ ৭৬ (৭৪) ২০১২ ৭৫ (৭৫) ২০১৩ ৭৪ (৭৬) ২০১৪ ৭৩ (৭৭) ২০১৫ ৭২ (৭৮) ২০১৬ ৭১ (৭৯) ২০১৭ ৭০ (৮০) ২০১৮ ৬৯ (৮১) ২০১৯ ৬৮ (৮২) ২০২০ ৬৭ (৮৩) ২০২১ ৬৬ (৮৪)</p>	

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা। **প্ৰতিখনৰ মূল্য** : ১.০০ টকা। **প্ৰকাশৰ স্থান** : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩। **সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক** ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত। **মুখ্য সম্পাদক** : ড° বৰ্ণজিৎ কুমাৰ সাউদ